

Домінік Пір. Пробудити серце Європи

МАРІУШ ВОЗНЯК

9 СІЧНЯ 2019

Люди будують забагато стін та замало мостів, сказав Ісак Ньютон... Цитуючи його, 11 грудня 1958 року отець Домінік Пір розпочав інавгураційну лекцію з нагоди вручення Нобелівської премії миру. Відтоді минуло понад півстоліття. Але, здається, для багатьох із нас – для домініканців, наших симпатиків і тих, кого цікавить соціальне вчення Церкви – ця непересічна особа радше неznана. Так ким був Домінік Пір?.. Що за справу він почав перед II Світовою війною, за що потім отримав Нобелівську премію?

Фото: Державний архів Бельгії

Дитина війни

Жорж Шарль Клеман Гілан Пір народився 10 лютого 1910 року в бельгійському містечку Дінан. Він був першим із чотирьох дітей Жоржа та Берти Пір. За часів Першої світової війни Жорж чотирирічним хлопчиком разом із батьками втівав від нацистських військ до Франції. Там родина вимушено перебувала чотири роки.

Згодом біографи Домініка Піра ствердять, що корені його майбутньої праці з біженцями можна знайти саме в непростому воєнному дитинстві. Коли сім'я повернулася до Бельгії, то вони знайшли свій дім зруйнованим... І заходилися відбудовувати мирне життя.

Закінчивши класичний ліцей, Жорж у 18-річному віці вступив до домініканського монастиря Нотр-Дам-Ла-Сарт, що в бельгійському місті Гюї. В Ордені він отримав ім'я Генрі Домінік.

Вічні обітничі брат Домінік склав 23 вересня 1932 року. Потім вчився в Папському університеті святого Томи Аквінського (Angelicum) у Римі.

У 1934 році Домінік Пір став священником. Згодом, захистивши докторську працю з теології, він ще рік вивчав соціальні науки в Левені. Після чого повернувся в Гюї та викладав там соціологію та філософію.

Оази спокою... і рух опору

Від 1938 року розпочався довгий період роботи о. Домініка Піра з малозабезпеченими людьми. Тоді він заснував «Організацію допомоги родинам» та вперше став організовувати бази відпочинку для дітей, назвавши цей проект «Відкритим табором на свіжому повітрі». Перед самим початком Другої світової, а також уже під час військових дій ці бази були чимось більшим, ніж просто місцями для відпочинку. Вони стали «оазами спокою» для тисяч бельгійських і французьких дітей.

Під час війни отець Пір сам став капеланом руху опору та учасником «підземного руху». Він допомагав льотчикам військ країн-союзників, які робили вимушену посадку на теренах Бенілюксу, повертатися назад на свої військові об'єкти. Вже після війни домініканець отримав «Військовий Хрест із пальмою» за діяльність у русі опору, «Медаль за участь у воєнних діях» та «Національну медаль визнання».

Далі продовжуючи виконувати обов'язки парафіяльного священника в Ля Сарт, 1949 року Домінік Пір починає займатися проблемами біженців. Відвідавши табір для біженців у Австрії, отець Домінік написав книгу «Від Рейну до Дунаю з 60 тисячами біженців» та заснував організацію допомоги переселенцям.

Спонсорство, опіка та інтеграція

У діяльності Домініка Піра, спрямованій на допомогу біженцям, можна виділити три рівні. Першим із них став «Спонсорський рух». Суть руху полягала в тому, що зацікавлені люди з країн Західної Європи могли надавати матеріальну та моральну підтримку сім'ям біженців, надсилаючи їм посилки та листи підтримки. Станом на 1960 рік рух налічував майже 18 000 спонсорів!

Другий рівень передбачав створення в Бельгії будинків для біженців похилого віку. Ця категорія людей є однією з найбільш безпорадних серед біженців та вимушених переселенців, тож Домінік Пір приділяв старшим людям особливу увагу. Адже ці старенькі часто не мали вже нікого, хто би міг про них потурбуватися.

Третій рівень діяльності о. Домініка був спрямований на інтеграцію переміщених осіб у нових країнах проживання (насамперед, зокрема, на землях Австрії та Німеччини). Ідея Піра полягала в тому, аби набута батьківщина змогла надати біженцям можливості інтегрування в місцеві спільноти. З цією метою на певній відстані від міста будувалися невеличкі села для біженців (деякі з них, до речі, досі є на карті Європи). На відміну від центральних районів, де ці села рано чи пізно перетворилися би на гетто, розташування на околицях не перешкоджало природному росту поселень.

Європа відкритих сердець

У 1957 році була заснована організація «Поміч бездомним», яка мала окремі самостійні структури в різних європейських країнах. Зібрані кошти організація використовувала для допомоги біженцям, а пізніше – на запровадження місії «Пробудити серце Європи». За допомогою цієї акції Домінік Пір прагнув промовити до серця кожної людини незалежно від її віросповідання, національності, раси та мови.

Після отримання Нобелівської премії миру отець Пір докладав іще більших зусиль для реалізації нових проектів. 5 червня 1959 його фундація офіційно отримала назву «Європа сердець», котра згодом змінилася на «Серце, відкрите для світу». Програма проекту складалася з трьох частин, і першою з них стала освітня.

Так у 1960 році в Гюї відкрився Університет миру. В 1965 році він переїхав до більшої будівлі, де вміщалися спальні для 50 осіб, велика зала, кілька менших аудиторій, кухня та їдальня. Двері університету були відкриті для всіх, хто хотів присвятити себе справі миру. Організовувалися довгі (два тижні під час канікул) та короткі дводенні курси. Слухачі та студенти Університету миру відвідували його стаціонарно, а також мали можливість вибірково приходити на окремі лекції згідно індивідуальної програми. Викладачі читали лекції чотирма мовами – французькою, англійською, німецькою та голландською. Все це робилося задля будування діалогу в дусі братерства між людьми. За час своєї роботи Університет миру відчинив свої двері для понад 4 000 осіб із різних країн світу.

Друга частина програми полягала на заснуванні товариства «Всесвітня дружба» (World Friendship). Воно заохочувало до братерського діалогу та зменшення дистанції між людьми з різних соціальних та культурних верств. Кількість учасників цієї частини програми за час її існування перевищила 6 500 людей.

Натомість третя частина програми, акція «Всесвітнє спонсорство» (World Sponsorship), давала можливість усім бажаючим стати спонсорами добрих справ і надавати матеріальну допомогу родинам біженців у країнах Африки та Азії. Акцент робився на освіті для дітей та підлітків, тому добродіїв, які сприяли цьому, називали «хресними батьками».

Ідея для місцевих громад: «Острови миру»

Після відвідин Пакистану 1960 року Домінік Пір розпочинає нову ініціативу. Її завданням стало збільшувати виробництво продуктів харчування, покращувати діяльність медичних служб та сприяти розвитку освіти, збільшенню кількості ферм та рекреаційних програм. Ідея о. Домініка була скерована на промислові райони, де з метою реалізації ініціативи було створено декілька сіл.

Мешканців сіл заохочували налагоджувати співпрацю між їхніми населеними пунктами для досягнення конкретних цілей в напрямку розвитку та налагодження співпраці. Зокрема, задля долучення зовнішніх технічних експертів, а також для здобування матеріалів, які би могли технічно допомогти у досягненні поставлених цілей. Крім того, була організована підготовка планів діяльності сільських громад на п'ять та шість років. Водночас розпочалася велика комплексна програма з розвитку ініціатив місцевих жителів.

Перша така програма стала реалізацією проекту в Гохірі (Східний Пакистан), вона тривала від 1962 до 1967 року. Друга розпочалася 1969 року як шестирічний проект у місті Калаккад, що поблизу кордону з Індією. «Острови миру» – так цей проект був названий Домініком Піром.

Протягом 32 років свого служіння на користь миру та людської гідності отець Домінік жив звичним життям домініканця в Гюї, паралельно виконуючи обов'язки в монастирі та читаючи лекції. Помер Домінік Пір у віці 58 років у Левені в результаті ускладнень, що виникли під час хірургічної операції. Ті чотири організації, які він заснував, діють дотепер.

Як стати Нобелівським лауреатом

Нобелівська премія миру, яку о. Домінік Пір отримав 1958 року, знайшла свого лауреата власне завдяки його допомозі біженцям. На це було три основні причини. По-перше, Домінік Пір, будучи католицьким монахом і священником, простягав руку всім знедоленим. У такому сенсі він не звертав уваги на їхню релігію, расу або національність, соціальне становище й подібні «особливості» людей в потребі.

По-друге, праця о. Домініка була спонтанною та героїчною спробою допомогти кожному, хто стикнувся з перешкодами, спричиненими расовою, національною та політичною нетерпимістю. Зазвичай такі перепони є рисами закритого суспільства, яке мислить категоріями деструктивної секти. Уникаючи публічного розголосу, Домінік Пір розв'язував проблеми, в яких би не допомогли офіційно-бюрократичні методи.

І, нарешті, Домінік Пір отримав Нобелівську премію миру, бо приклад його діяльності спонукав чоловіків та жінок, замкнених у невеликих громадах, долати свої обмеження. І об'єднуватися з людьми зі всього світу через одну спільну ідею – допомагати тим, хто страждає. Так страждання, яке спричиняло ізоляцію, стало служити єдності людства.

Віра і служіння діалогу

У спогадах сучасники Домініка Піра підкреслюють його безмежну довіру до Бога та Пресвятої Діви Марії. Всі здобутки о. Домініка були результатом його глибокої віри та справжнього християнського життя. Він не був «надлюдиною», але монахом і священником, який починав кожну справу в покорі та з повною довірою до Бога... І вірив, що Бог допоможе її завершити.

Після отримання Нобелівської премії миру Домінік Пір відвідав ООН, а також зустрічався з багатьма високопосадовцями і відомими людьми. Серед них були професор фізики Оппенгеймер, а також доктор Альберт Швейцер, якого о. Домінік зустрів у Африці. Ідея миру повністю мобілізувала його до дій. Це була людина III тисячоліття – пророк, який дивиться в майбутнє. Він не міг байдуже проходити повз людську біду.

Домінік Пір підтримав II Ватиканський Собор, хоча вважав, що Церква може ще більше розвиватися у сфері діалогу між людьми. Цікаво, що у своїй діяльності о. Домінік був зосереджений переважно на економічних і соціальних аспектах людського життя. Він ніколи не намагався навмисно робити з біженців християн, поважаючи їхню релігію та культуру, в якій

вони росли. Коли о. Домініка як домініканця питали, скільки людей навернулося через його діяльність, він відповідав, що ніскільки. Першою та найважливішою справою свого життя Домінік Пір вважав допомогу людині в потребі. Що й ми, беручи з нього приклад, покликані робити як християни й католики, монахи й миряни, священники і «просто» віруючі.

Зараз, коли світ стає таким собі «глобальним селом», фундація «Островів миру» все ще функціонує. Понад 500 мешканців Бельгії задіяні у цьому товаристві. Вони реалізують проекти у Еквадорі, Республіці Малі, Буркіні-Фасо, Беніні, Гвінеї-Бісау, в Болівії та в Перу.

Зважаючи на сучасні військові конфлікти та їхні наслідки (в Сирії, на Сході України і т. д.), ми також можемо долучитися до реальної допомоги людям, які цього потребують. Необхідним є і проведення відповідного соціально-політичного аналізу, аби діяльність держав, які потерпають від конфліктів, була добре проаналізована та спрямована на зміцнення миру, а не на руйнування суспільства. Водночас соціальне вчення Церкви має конкретні вказівки щодо побудови суспільства, повного співчуття до нужденних. І вони покликані перетворитися на конкретну допомогу людям, побудовану на милосерді та на загальнолюдській солідарності.

Текст зі збірки «Чорно-білі історії. Сімейні легенди домініканців» видавництва «Кайрос».

МАРІУШ ВОЗНЯК

9 СІЧНЯ 2019

Warning: count(): Parameter must be an array or an object that implements Countable in </home/kairosbo/verbum.com.ua/www/wp-includes/post-template.php> on line **284**